

**ГОЛОВНЕ УПРАВЛІННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ
В ХЕРСОНСЬКІЙ ОБЛАСТІ
СЛІДЧЕ УПРАВЛІННЯ**

73014, м. Херсон, вул. Лютеранська, 4

**ПОВІДОМЛЕННЯ
про підозру у вчиненні кримінального правопорушення**

місто Миколаїв

29 лютого 2024 року

Старший слідчий в ОВС відділу розслідування злочинів, учинених в умовах збройного конфлікту, СУ ГУНП в Херсонській області майор поліції Крук Сергій Петрович, розглянувши матеріали кримінального провадження, внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 12022230000000226 від 09.03.2022 за ознаками кримінальних правопорушень, передбачених ч. 2 ст. 28, ч. ч. 1, 2 ст. 438, ч. 7 ст. 111-1 КК України, встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст. ст. 36, 40, 42, 276-278 КПК України,

ПОВІДОМИВ:

Попову Роману Андрійовичу, 10.07.2000 року народження, уродженцю м. Біла Калитва, Білокалитвинського району, Ростовської області, російської федерації, громадянину російської федерації (далі – рф), документованому паспортом рф серії 6020 номер 949857, виданим 31.07.2020 відділом з питань міграції відділу МВС росії по Білокалитвинському району, зареєстрованому та проживаючому за адресою: рф, Ростовська область, м. Біла Калитва, вул. Комуністична, б.24, кв. 68, стрільцю роти оперативного призначення, 143 полку оперативного призначення (в/ч 6910) 50 окремої бригади оперативного призначення федеральної служби військ національної гвардії рф (далі – 50 оброп), рядовому, раніше не судимому,

про те, що він підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого:

– ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, а саме у жорстокому поводженні з цивільним населенням та в інших порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчинених за попередньою змовою групою осіб.

З 19 лютого 2014 року представниками рф розпочато збройне вторгнення збройних сил рф (далі – зс рф), приховане твердженням керівників рф про переміщення військових підрозділів в рамках звичайної ротації сил Чорноморського флоту, які у взаємодії з військовослужбовцями Чорноморського флоту рф та іншими підрозділами зс рф здійснили блокування й захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури України, забезпечивши військову окупацію території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя. 18 березня 2014 року рф оголосила про офіційне включення Криму до її території.

Одночасно із цим, протягом березня та на початку квітня 2014 року, під безпосереднім керівництвом та контролем представників влади та зс рф представники іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд і груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих рф, взяли під контроль будівлі, в яких знаходилися органи місцевої влади та місцеві органи виконавчої влади України, військові об'єкти України в окремих районах Донецької та Луганської областей України. 07 квітня 2014 року в м. Донецьку створено терористичну організацію «Донецька народна республіка», а 27 квітня 2014 року в м. Луганську - терористичну організацію «Луганська народна республіка», у складі яких утворені незаконні збройні формування, які функціонують і по теперішній час.

Внаслідок військових дій у період з травня по серпень 2015 року сили оборони України звільнили частину раніше окупованих територій Донецької та Луганської областей.

Датою початку тимчасової окупації рф окремих територій України є 19 лютого 2014 року. Автономна Республіка Крим та місто Севастополь є тимчасово окупованими рф з 20 лютого 2014 року. Окремі території України, що входять до складу Донецької та Луганської областей, є окупованими рф (у тому числі окупаційною адміністрацією рф) починаючи з 7 квітня 2014 року, відповідно до ч. 2 ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 № 1207-VII.

Надалі, 24 лютого 2022 року президент рф оголосив початок так званої «спеціальної військової операції». Після цього, близько четвертої години ранку того ж дня, зс рф, інші збройні формування рф та підконтрольні їм угруповання іррегулярних незаконних збройних формувань розпочали широкомасштабне військове вторгнення на територію України, увійшовши з боку рф, Білорусі та тимчасово окупованої території України, що супроводжувалось завданням ракетно-артилерійських ударів та бомбардувань авіацією об'єктів по всій території України.

24.02.2022 Указом Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», у зв'язку з військовою агресією рф проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану» постановлено введення в Україні воєнного стану із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб, який у подальшому неодноразово продовжувався та діє на теперішній час.

З того моменту сили оборони України здійснюють збройну відсіч вздовж всієї лінії фронту.

Факт широкомасштабного збройного вторгнення на територію України 24.02.2022 не приховувався владою рф, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п.п. 1, 3 Висновку 300 (2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії російської федерації проти України», п.п. 17, 18 Наказу від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього» (Україна проти рф) та ін.)».

Відповідно до ст. 2 спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 року, ці Конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Таким чином, із 19.02.2014 до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією рф проти України, окупацією частини території України, що вказує на поширення дії на території України законів та звичаїв війни (норм міжнародного гуманітарного права).

Водночас, відповідно до Конвенції про захист цивільного населення під час війни, підписаної у м. Женеві 12.08.1949, учасниками якої є, зокрема, Україна та російська федерація (далі за текстом – Конвенція), сторони домовилися, що з особами, які не беруть активної участі в бойових діях, у тому числі з особами зі складу збройних сил, що склали зброю, а також із тими, хто «horsdecombat» унаслідок хвороби, поранення, затримання чи з будь-якої іншої причини, поведуться гуманно, без будь-якої ворожої дискримінації, причиною якої слугують раса, колір шкіри, релігія чи вірування, стать, походження чи майновий стан чи будь-які інші подібні критерії.

Із цією метою є забороненими й залишатимуться забороненими будь-коли та будь-де такі діяння стосовно зазначених вище осіб:

- а) насилля над життям й особистістю, зокрема всі види вбивств, завдання каліцтва, жорстоке поводження й тортури;
- б) захоплення заручників;
- с) наруга над людською гідністю, зокрема образливе та принизливе

поводження;

d) засудження та застосування покарання без попереднього судового рішення, винесеного судом, який створено належним чином і який надає судові гарантії, визнані цивілізованими народами як необхідні.

Відповідно до положень ст. 27 Конвенції особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин на особисту повагу, повагу до своєї честі, права на сім'ю, їхніх релігійних переконань та обрядів, звичок та звичаїв. До них завжди слід ставитися гуманно й захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, від образ та цікавості натовпу.

З урахуванням положень стосовно здоров'я, віку та статі, сторона конфлікту, під владою якої є особи, що перебувають під захистом, має право поводитися з усіма ними однаково, без жодної дискримінації, зокрема стосовно раси, релігії або політичних переконань.

Статтею 29 Конвенції передбачено, що сторона конфлікту, під владою якої є особи, що перебувають під захистом, відповідає за поведження своїх представників із цими особами, причому це не знімає особистої відповідальності з таких представників.

Згідно зі ст. 32 Конвенції Високі Договірні Сторони спеціально дають згоду на те, що їм забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові дослідження, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше brutальне поведження з боку як цивільних, так і військових властей.

Згідно із ст. 147 Конвенції серйозні порушення, про які йдеться у Конвенції, становлять такі порушення, що охоплюють такі дії, якщо їх здійснено проти осіб або власності, які перебувають під захистом цієї Конвенції: умисне вбивство, тортури або нелюдяне поведження, зокрема біологічні експерименти, які умисно спричиняють великі страждання чи серйозні травми тілу чи здоров'ю, нелегальна депортація чи переведення або нелегальне ув'язнення особи, що перебуває під захистом, примушення особи, що перебуває під захистом, служити в збройних силах ворожої держави, або умисне відбирання в особи, що перебуває під захистом, прав на справедливий і офіційний судовий процес, рекомендований цією Конвенцією, захоплення полонених і широкомасштабне руйнування і привласнення власності, не виправдане воєнною необхідністю, і здійснюване незаконним чином і безцільно.

Статтею 43 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I) від 8 червня 1977 року (далі за текстом – Протокол I або Додатковий протокол I) передбачено, що збройні сили сторони, що перебуває в конфлікті, складаються з усіх організованих збройних сил, груп і підрозділів, що перебувають під командуванням особи, відповідальної перед цією стороною за поведінку своїх підлеглих, навіть якщо ця сторона представлена урядом чи властями, не визнаними супротивною стороною. Такі збройні сили

підпорядковані внутрішній дисциплінарній системі, яка, поряд з іншим, забезпечує додержання норм міжнародного права, застосовуваних у період збройних конфліктів.

Особи, які входять до складу збройних сил сторони, що перебуває в конфлікті (крім медичного і духовного персоналу, про який ідеться у статті 33 Третьої конвенції, є комбатантами, тобто вони мають право брати безпосередню участь у воєнних діях.

Статтею 44 Додаткового протоколу I передбачено, що для сприяння посиленню захисту цивільного населення від наслідків воєнних дій комбатанти зобов'язані відрізняти себе від цивільного населення в той час, коли вони беруть участь у нападі або у воєнній операції, що є підготовкою до нападу. Однак у зв'язку з тим, що під час збройних конфліктів бувають такі ситуації, коли через характер воєнних дій озброєний комбатант не може відрізнити себе від цивільного населення, він зберігає свій статус комбатанта за умови, що в таких ситуаціях він відкрито носить свою зброю.

Крім того, статтею 75 Додаткового протоколу I встановлено, що тією мірою, якою їх торкається ситуація, зазначена у статті 1 цього Протоколу, з особами, які перебувають під владою сторони, що бере участь у конфлікті, і не користуються сприятливим ставленням згідно з Женевськими Конвенціями або згідно з цим Протоколом, за всіх обставин поводяться гуманно, і вони, як мінімум, користуються захистом, передбаченим у цій статті, без будь-якої несприятливої різниці, заснованої на ознаках раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії чи віросповідання, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження чи іншого статусу або на яких-небудь інших подібних критеріях. Кожна сторона має з повагою ставитися до особи, честі, переконань та релігійних обрядів усіх таких осіб.

Поряд з цим згідно ч. 2 ст. 75 Додаткового протоколу I заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів:

а) насильство над життям, здоров'ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема:

а.1) вбивство;

а.2) катування всіх видів - фізичні чи психічні;

б) знущання над людською гідністю, зокрема, принижуюче й образливе поводження, примус до проституції чи непристойне посягання в будь-якій його формі.

У результаті вищезазначених подій, в умовах міжнародного збройного конфлікту, значна частина території Херсонської області, починаючи з 24.02.2022 у тому числі місто Херсон – з 01.03.2022 по 11.11.2022, перебувало під контролем регулярних з'єднань і підрозділів збройних сил та інших військових формувань рф, підпорядкованих і скеровуваних ними російських радників та інструкторів, окупаційних адміністрацій рф, зокрема із залученням

військовослужбовців військ національної гвардії рф (далі – внг рф), які входили до складу допоміжного пункту управління 50 обрп.

У березні – жовтні 2022 року для досягнення основної мети щодо широкомасштабних нападів на цивільне населення, невстановленими досудовим розслідуванням військовими рф та представниками інших силових структур, за підтримки вищого керівництва рф, в захоплених приміщеннях державних органів і установ міста Херсон та області організовано місця для незаконного утримання, катування та жорстокого поводження з цивільними особами, вчинення іншого фізичного і психологічного тиску для одержання інформації про проукраїнських активістів, противників окупаційної влади та подальшого схилення вищевказаних осіб до співпраці з державою – агресором.

Так, 09.03.2022 приблизно о 12 годині (більш точний час у ході досудового розслідування не встановлено) військовослужбовці внг рф, перебуваючи за адресою: вулиця Теплоенергетиків, 3, місто Херсон, діючи за наказом та під керівництвом особи, обвинувальний акт стосовно якої направлено до суду, а також інших невстановлених осіб з числа керівного складу збройних формувань, силових структур, органів окупаційної влади рф, будучи озброєними, примусили діючого на той час начальника ізолятору тимчасового тримання № 1 ГУНП в Херсонській області (далі – ІТТ № 1) Соколенка В.М. віддати ключі від всіх приміщень ізолятору, тобто фактично захопили та встановили свій контроль над ІТТ № 1, що не було обумовлено воєнною необхідністю, а здійснено виключно з метою незаконного утримання, застосування фізичного насильства та катування до цивільного населення Херсонської області для отримання відомостей, що цікавили окупаційну владу та військових рф.

У подальшому, у невстановлений досудовим розслідуванням час та дату, але не раніше 09.03.2022, невстановлені особи з числа керівного складу збройних формувань, силових структур, органів окупаційної влади рф залучили до реалізації вказаного спільного плану стрільця роти оперативного призначення 143 полку оперативного призначення (в/ч 6910) 50 обрп **Попова Романа Андрійовича, 10.07.2000 року народження.**

Попов Р.А. відкрито носив автоматичну зброю, формений одяг та спорядження, які приналежні військовим рф, тобто відповідно до ст. ст. 43, 44 Додаткового протоколу I був комбатантом та зобов'язаний додержуватись норм міжнародного права, застосовуваного в період збройного конфлікту.

У період часу з початку березня по кінець жовтня 2022 року (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено) Попов Р.А., діючи під керівництвом особи, обвинувальний акт стосовно якої направлено до суду, а також інших невстановлених осіб з числа керівного складу збройних формувань, силових структур, органів окупаційної влади рф та за попередньою змовою групою осіб з числа військовослужбовців рф, перебуваючи в окупованому місті Херсон, умисно, порушуючи ст. 147 Конвенції незаконно утримував цивільних осіб в приміщенні ІТТ № 1 за адресою: м. Херсон, вул. Теплоенергетиків, 3, застосовуючи до них жорстоке поводження, катування, з подальшою відмовою визнати таке позбавлення волі або повідомити про долю чи місце перебування цих осіб з метою залишення їх без законодавчого захисту протягом тривалого

періоду часу.

Так, 13 серпня 2022 року приблизно о 15 годині (точний час у ході досудового розслідування не встановлено) Попов Р.А. за попередньою змовою з трьома невстановленими військовослужбовцями рф, перебуваючи біля кафетерію «THE COFFEE», що розташований за адресою: бульвар Мирний, 5, м. Херсон власником якого є **Потерпілий № 50, 05.05.1995 року народження**, погрожуючи вогнепальною зброєю, силоміць повалили потерпілого обличчям до землі, застосовуючи при цьому фізичне насильство, шляхом нанесення ударів по всьому тілу, а саме Попов Р.А. наніс потерпілому не менше десяти ударів кулаками в область ребр.

Після чого, порушуючи вимоги п. 1 статті 27 (насильство) та статті 147 (нелегальне ув'язнення та нелюдяне поводження) Конвенції, затримали Потерпілого № 50, який у складі Збройних Сил чи інших збройних формувань України не перебував, жодної зброї не мав, участі у бойових діях не брав, тобто був особою, яка підпадає під захист ст. 4 Конвенції, як громадянин України, котрий не бере активної участі у бойових діях та опинився в ході окупації під владою сторони конфлікту (російської федерації).

Відразу після затримання потерпілого ув'язнено в одній із камер у приміщенні ІТТ № 1 за адресою: вулиця Теплоенергетиків, 3, м. Херсон, де він утримувався до 29.08.2022, коли його дружина сплатила військовим рф грошові кошти за його звільнення.

Під час незаконного утримання Потерпілого № 50, а саме 14 серпня 2022 року в ранковий час (точний час у ході досудового розслідування не встановлено) Попов Р.А. за попередньою змовою з трьома невстановленими військовими рф, відповідно до заздалегідь розподілених ролей, перебуваючи на першому поверсі в одному з кабінетів ІТТ № 1, проводили допит потерпілого з метою отримання інформації про місцезнаходження знайомих з числа ЗСУ, поліції та Національного корпусу України. У той момент, коли Потерпілий № 50 не відповідав на поставлені питання Попов Р.А. та троє невстановлених військових рф застосовували до потерпілого фізичне насильство, шляхом нанесення більше ста ударів кулаками в область спини, голови та сідниць, чим порушили вимоги п. 1 статті 27 (заборона насильства) та статті 147 (нелюдяне поводження) Конвенції.

З 8 по 14 день незаконного утримання Потерпілого № 50 у приміщенні ІТТ № 1 (більш точна дата та час досудовим розслідуванням не встановлені) Попов Р.А. за попередньою змовою з трьома невстановленими військовими рф, відповідно до заздалегідь розподілених ролей, у кімнаті для проведення допитів, роздягнувши потерпілого, нанесли йому не менше сорока ударів електрошокером по правій та лівій частині тулуба над ребрами, а також по статевому органу, що становить сексуальне насильство у формі насильницьких дій щодо сексуальних частин тіла, тобто вчиняли катування Потерпілого № 50, чим порушили статті 32 та 147 Конвенції (катування) та статтю 75(2)(a)(ii) (катування) та 75(2)(b) (посягання на людську гідність, зокрема непристойне посягання в будь-якій його формі) Додаткового протоколу I.

Продовжуючи свою злочинну діяльність, на 10 день незаконного утримання Потерпілого № 50, але не раніше 23 серпня 2022 року приблизно о 11 годині (точна дата та час у ході досудового розслідування не встановлено) Попов Р.А. та четверо невстановлених військових рф, відповідно до заздалегідь розподілених ролей, перебуваючи на першому поверсі в одному з кабінетів ІТТ № 1, застосували до Потерпілого № 50 психологічне та фізичне насильство, а саме в ході проведення допиту з метою примусити надати інформацію про місцезнаходження знайомих з числа ЗСУ, поліції та Національного корпусу України, не отримавши бажаних відповідей на поставлені питання, вчинили акт сексуального характеру, що відноситься до інших видів сексуального насильства, що виражалось у приєднанні Поповим Р.А. до статевих органів та пальців ноги потерпілого сталевих зацібок, через які проходив електричний струм. Після чого Попов Р.А. разом з трьома невстановленими військовими рф силоміць тримали Потерпілого № 50, щоб він не міг рухатись, а в цей час інший п'ятий невстановлений військовий рф статевим членом почав торкатися сідниць потерпілого з метою зґвалтувати останнього, однак, фактично здійснив зґвалтування шляхом анального проникнення в тіло потерпілого з використанням стороннього предмету, а саме кулькової ручки та одночасним нанесенням близько десяти ударів ногами в область сідниць таким чином, щоб кулькова ручка повністю опинилась в анальному отворі, тобто вчинили катування Потерпілого № 50, чим порушили статті 32 і 147 Конвенції (катування) та статті 75(2)(а)(іі) Додаткового протоколу I (катування).

Лише 29.08.2022 в ранковий час (точний час у ході досудового розслідування не встановлено) невстановленими військовослужбовцями рф, після сплати грошових коштів в сумі сто тисяч гривень, звільнено з місця незаконного утримання Потерпілого № 50, без надання йому будь-яких документів щодо підстав затримання та ув'язнення.

Після застосування фізичного насильства медична допомога Потерпілому № 50 не надавалась, що є грубим порушенням пункту «а» статті 3 Конвенції в частині заборони жорстокого поводження з особою.

У період ув'язнення Потерпілого № 50 постійно утримували у виснажливих для людського організму антисанітарних умовах, непридатних для тривалого перебування людини, обмежували у наданні їжі та води, потерпілий був вимушений спати на підлозі або не міг спати взагалі через крики чоловіків та жінок, яких щочасно катували, відсутні предмети гігієни або можливість прийняти душ, піддавався постійним вербальним погрозам, тобто перебував в умовах, які загрожували його життю та здоров'ю, але не мав можливості вільно залишити місце утримання, чим військовослужбовець внг рф Попов Р.А. та інші невстановлені військові рф порушили вимоги ст. 147 Конвенції (нелюдяне поводження).

Отже, військовослужбовець внг рф Попов Р.А. та інші невстановлені військові рф, за попередньою змовою групою осіб, вчинив дії, спрямовані на порушення законів та звичаїв війни, що виразились у жорстокому поводженні з цивільним населенням, а саме: нелюдському поводженні з Потерпілим № 50 (утримання в камерах непристосованих до тривалого перебування осіб, в

антисанітарних умовах, позбавлення їжі та води), завданні сильних фізичних (побоїв і тілесних ушкоджень) незаконно утримуваному потерпілому, тобто у вчиненні катувань останнього, а також щодо інших порушень законів та звичаїв війни, які полягали у застосуванні сексуального насильства, а саме зґвалтування Потерпілого № 50, чим грубо порушив ст. ст. 27 (заборона насильства), 32 (катування), 147 (нелегальне ув'язнення, катування та нелюдяне поводження) Конвенції та ст. 75 Додаткового протоколу I (катування та посягання на людську гідність, зокрема непристойне посягання в будь-якій його формі).

Таким чином, Попов Роман Андрійович, 10.07.2000 року народження, підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, а саме у жорстокому поводженні з цивільним населенням та в інших порушеннях законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, вчинених за попередньою змовою групою осіб.

Старший слідчий в ОВС відділу розслідування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту,
СУ ГУНП в Херсонській області
майор поліції

 Сергій Петрович КРУК

ПОГОДЖУЮ

Прокурор групи прокурорів
у кримінальному провадженні –
прокурор Херсонської
окружної прокуратури
Херсонської області

 Олександр Юрійович ГОЛУБЦОВ

ПАМ'ЯТКА

про процесуальні права та обов'язки підозрюваного

Одночасно підозрюваному Попову Р.А. роз'яснені права та обов'язки підозрюваного, передбачені ст. 42 КПК України, а саме:

Підозрюваний, обвинувачений має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого та перед кожним наступним допитом з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, на присутність захисника під час допиту та інших процесуальних дій, на відмову від послуг захисника в будь-який момент кримінального провадження, на отримання послуг захисника за рахунок держави у випадку відсутності коштів на оплату таких послуг;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання – негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосовування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, та вимагати відкриття матеріалів;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
- 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді;
- 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердились;
- 18) користуватись рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватись послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

- 1) прибувати за викликом до суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це суд;
- 2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;
- 3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду.

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право *примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення*. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та КПК України випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження.

Додаткові права підозрюваного у разі здійснення щодо нього спеціального досудового розслідування або спеціального судового провадження

Стаття 52. Обов'язкова участь захисника

1. Участь захисника є обов'язковою у кримінальному провадженні щодо особливо тяжких злочинів. У цьому випадку участь захисника забезпечується з моменту набуття особою статусу підозрюваного.
2. В інших випадках обов'язкова участь захисника забезпечується у кримінальному провадженні:
 - 8) щодо осіб, стосовно яких здійснюється спеціальне досудове розслідування або спеціальне судове провадження. - з моменту прийняття відповідного процесуального рішення.

Стаття 54. Відмова від захисника або його заміна

1. Підозрюваний, обвинувачений має право відмовитися від захисника або замінити його.
2. Якщо підозрюваний, обвинувачений наполягає на відмові від захисника, слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд зобов'язані організувати зустріч захисника з підозрюваним, обвинуваченим. У разі якщо підозрюваний, обвинувачений особисто та безпосередньо повідомляє захиснику про небажання мати захисника, заміну захисника після конфіденційної розмови із захисником, така відмова або заміна фіксується у протоколі процесуальної дії або журналі судового засідання.

Не є підставою для відмови слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом в зустрічі захисника з підозрюваним, обвинуваченим наявність письмової заяви про відмову підозрюваного, обвинуваченого від захисника або письмового клопотання про його заміну до внесення відповідної інформації до протоколу процесуальної дії або журналу судового засідання.

Відмова уповноваженою особою в зустрічі підозрюваного, обвинуваченого із захисником, стосовно якого є заява про відмову чи клопотання про заміну, до відповідної фіксації у протоколі процесуальної дії або журналі судового засідання тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

3. Відмова від захисника не приймається у випадку, якщо його участь є обов'язковою. У такому випадку, якщо підозрюваний, обвинувачений відмовляється від захисника і не залучає іншого захисника, захисник повинен бути залучений у порядку, передбаченому статтею 49 цього Кодексу, для здійснення захисту за призначенням.

Глава 24-1

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Стаття 297-1. Загальні положення спеціального досудового розслідування

1. Спеціальне досудове розслідування (in absentia) здійснюється стосовно одного чи декількох підозрюваних згідно із загальними правилами досудового розслідування, передбаченими цим Кодексом, з урахуванням положень цієї глави.

2. Спеціальне досудове розслідування здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо злочинів, передбачених статтями 109, 110, 110-2, 111, 111-1, 111-2, 112, 113, 114, 114-1, 114-2, 115, 116, 118, частиною другою статті 121, частиною другою статті 127, частинами другою і третьою статті 146, статтями 146-1, 147, частинами другою - п'ятою статті 191 (у випадку зловживання службовою особою своїм службовим становищем), статтями 209, 255-258, 258-1, 258-2, 258-3, 258-4, 258-5, 348, 364, 364-1, 365, 365-2, 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 370, 379, 400, 408, 436, 436-1, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447 Кримінального кодексу України, стосовно підозрюваного, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук.

Спеціальне досудове розслідування здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо злочину, вчиненого підозрюваним, стосовно якого уповноваженим органом прийнято рішення про передачу його для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся.

Здійснення спеціального досудового розслідування щодо інших злочинів не допускається, крім випадків, коли злочини вчинені особами, які переховуються від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошені у міжнародний розшук, та розслідуються в одному кримінальному провадженні із злочинами, зазначеними у цій частині, а виділення матеріалів щодо них може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду.

3. Якщо у кримінальному провадженні повідомлено про підозру декільком особам, слідчий, прокурор вправі звернутися до слідчого судді із клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких наявні передбачені частиною другою цієї статті підстави, а стосовно інших підозрюваних подальше досудове розслідування у цьому самому кримінальному провадженні здійснюватиметься згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.

Стаття 297-2. Клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування

1. З клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді має право звернутися прокурор або слідчий за погодженням з прокурором.

2. У клопотанні про здійснення спеціального досудового розслідування з підстав, передбачених цим Кодексом, крім передбачених абзацом другим частини другої статті 297-1 цього Кодексу, зазначаються:

- 1) короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання;
- 2) правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;
- 3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на обставини;
- 4) відомості про те, що підозрюваний виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або відомості про оголошення підозрюваного в міжнародний розшук;
- 5) виклад обставин про те, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності;
- 6) перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час розгляду клопотання.

3. У клопотанні про здійснення спеціального досудового розслідування з підстави, передбаченої абзацом другим частини другої статті 297-1 цього Кодексу, зазначаються:

- 1) короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання;
- 2) правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;
- 3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на такі обставини;
- 4) матеріали, що підтверджують прийняття уповноваженим органом рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого та факт обміну;
- 5) перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час розгляду клопотання.

Стаття 297-3. Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування

1. Клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування розглядається слідчим суддею не пізніше десяти днів з дня його надходження до суду за участі особи, яка подала клопотання, та захисника.

Якщо підозрюваний самотійно не залучив захисника, слідчий суддя зобов'язаний вжити необхідних заходів для залучення захисника.

2. Слідчий суддя, встановивши, що клопотання подано без додержання вимог статті 297-2 цього Кодексу, повертає його прокурору, слідчому, про що постановляє ухвалу.

3. Під час розгляду клопотання слідчий суддя має право за клопотанням сторін кримінального провадження або за власною ініціативою заслухати будь-якого свідка чи дослідити будь-які матеріали, що мають значення для вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Стаття 297-4. Вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування

1. Слідчий суддя відмовляє у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, якщо прокурор, слідчий не доведе, що

підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук, та/або уповноваженим органом прийнято рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся.

2. Під час вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування слідчий суддя зобов'язаний врахувати наявність достатніх доказів для підозри особи щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення.

3. За наслідками розгляду клопотання слідчий суддя постановляє ухвалу, в якій зазначає мотиви задоволення або відмови у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Якщо у справі декілька підозрюваних, слідчий суддя постановляє ухвалу лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких існують обставини, передбачені частиною другою статті 297-1 цього Кодексу.

Повторне звернення з клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді в одному кримінальному провадженні не допускається, крім випадків наявності нових обставин, які підтверджують, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук, та/або уповноваженим органом прийнято рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся.

4. Копія ухвали надсилається прокурору, слідчому та захиснику.

5. Якщо підозрюваний, стосовно якого слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, затриманий або добровільно з'явився до органу досудового розслідування, подальше досудове розслідування щодо нього здійснюється згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.

6. Відомості щодо підозрюваних, стосовно яких слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, невідкладно, але не пізніше 24 годин після постановлення ухвали, вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань і публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора.

Стаття 297-5. Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування

1. Повістки про виклик підозрюваного у разі здійснення спеціального досудового розслідування надсилаються за останнім відомим місцем його проживання чи перебування та обов'язково публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора. З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора підозрюваний вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

Повістки про виклик підозрюваного у разі здійснення спеціального досудового розслідування у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого публікуються в засобах масової

інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора.

З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора підозрюваний вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

2. Копії процесуальних документів, що підлягають врученню підозрюваному, надсилаються захиснику.

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру та пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

Підозрюваний _____

Захисник _____

« » год. « » хвилин. « » _____ 2024 року.

Повідомлення про підозру вручив та права роз'яснив:

**Т.в.о. слідчого відділу розслідування злочинів,
учинених в умовах збройного конфлікту,
СУ ГУНП в Херсонській області
майор поліції**

Олена Вікторівна ВІТКОВСЬКА